

ligste Mand? Have De ikke ofte lagt Mærke til, at netop den samvittighedsfuldste Mand, navnlig naar der er Tale om Noget, der ligger langt tilbage i Tiden, meget sjældent taler med den fuldstændige Sikkerhed og tilsyneladende overbevisende Kraft som mange Andre, der ere mindre samvittighedsfulde? Tænke vi os nu saadanne Mænd stillede i Retten, da vil man see, at den Mand, der netop paa Grund af sin Samvittighedsfuldhed ofte føler sig mindre sikker, naar han taler til Medborgere, som han staaer overfor, bliver dobbelt betænkelig og mere og mere veier ethvert Ord, naar han skal beedige det; han bliver ofte vakkende og usikker og udtaler sig ubestemt om det, han muligt veed, men hvor Samvittighedsfuldheden støder ham tilbage fra at tale bestemt, for at han ikke senere skal faae Skrupler. Naar denne Vidneførelse føres til Protokollen, staaer han tilsyneladende som et mindre godt Vidne; det er maaffee nødvendigt netop at lægge mindre Vægt paa hans Forklaringer. En anden Person træder frem som Vidne, mod hvem der ikke er noget Bestemt at sige; det er et lovsagt Vidne, som det hedder, og han taler med en tilsyneladende Sikkerhed, men dog sidder maaffee Dommeren med den fulde Overbeviisning, at det første Vidne var fuldkommen paalideligt, og det andet er upaalideligt. Naar disse to Vidner nu staae imod hinanden, skal Dommeren veie dem paa Lovens Vægtstaaal og afgjøre Betydningen af deres Vidnesbyrd uden Hensyn til sin egen Overbeviisning, og ligesaa er det, naar saaledes flere Vidner staae mod andre; Dommen kan da, som oftest falde uretfærdigt ud, imod selve Dommerens Overbeviisning. Hvad er det nu altsaa, man siger ved at bestemme, at Dommeren ikke er bunden ved de lovbestemte Beviisregler? Det er naturligtvis ikke det, at han ikke til det Øverste skal veie de afgivne Forklaringer, og i Overeensstemmelse med Retfærdighedens Fordringer antage Beviset for fuldt, hvor det virkelig er fuldt, men at han i ethvert enkelt Tilfælde, hvor Omstændighederne kunne fremtræde paa den meest forskjelligte Maade i al deres Mangfoldighed, skal see Sagen med et skarpt Øie og betragte den i og for sig uden Hensyn til en i Almindelighed givne Regel. Det er det,

vi forhindre ham i, ved at give Lovbestemte Beviisregler, og det er derved, vi svække den hele' Retspleie og vanstelliggjøre en retfærdig Afgjørelse af den enkelte Sag. Man maa nu tillige erindre, at der her dannes en ny Ret, som sammensættes af Mænd, der ikke have den Lovlærde Dannelse, som ikke kjende saa nøie til og saa skarpt kunne sondre Lovens Forstrifter om Beviis. Herved forværres Stillingen betydeligt. Nu siger man vel — og det er et af de Vaaben, vi have givet imod os — det er ganske rigtigt, men disse Dommere maae kunne komme til at afgjøre flere andre indviklede Lovspørgsmaal. Det er fuldkommen sandt, men der er en Forskiel paa disse to Tilfælde. Hvor der ellers er Spørgsmaal om en Lovs Fortolkning, og vedkommende Meddomsmænd, om jeg saa maa kalde dem, høre den præsterende Dommers Forklaring af Loven, der ville de sjældent vægre sig ved at følge hans Forklaring, fordi de maae erkjende, at han har større Indsigt deri end de selv. Underledes stiller det sig derimod med Hensyn til Beviset; thi der ville de væbne sig mod den Tanke, at Dommeren skulde være bedre istand til at bedømme, hvorvidt Beviset er godt eller ikke, end de selv ere, og dette vil nødvendigvis ogsaa virke paa deres Opfattelse af den Maade, hvorpaa han forklarer Beviisreglerne. Jeg er overbevist om, at det er Grunden, hvorfor man til alle Tider har følt det nødvendigt, naar Nævninger bleve indførte — selv om man ikke af andre Grunde vilde have gjort det — at opheve, hvad vi kalde lovbestemte Beviisregler. Disse Mænd, som vi sætte ind i Søs og Handelsretten, de være nok saa dhgtige og nok saa beredvillige til at opfatte og sætte sig ind i en Sag og gjøre sig bekendte med Lovgivningen, ville have Vanstellighed ved klart at see de Fordringer, der ved Lovgivningen gjøres til Beviset, og paa den anden Side ville de ganske naturligt drives af den menneskelige Følelse til at lade det Beviis være afgjørende, som efter deres Overbeviisning er det. Der vil saaledes blive en i mine Tanker farlig Conflict, som vil virke forbærveligt paa Retten, naar vi skulle opretholde de lovbestemte Beviisregler. — Da den ærede Justitsminister har holdt sig til de Grunde, der bleve fremsatte af Mindre-